

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum originale peccatum sit carentia iustitię, an aliquid aliud.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

autem non sic culpatur paruulus sicut ex actuali adultus sed solum imputatur ei ad culpam defectus quem habet quatenus fuit in potestate & voluntate sui originalis principii modo quo dictum est.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum originale peccatum sit carentia originalis iustitiæ, an aliquid aliud.

Thom. 1. 2. q. 82. Dur. de summe. Inf. 3. d. 4. q. 3.

TERTIO queritur, vtrum originale peccatum sit carentia originalis iustitiæ, an aliquid aliud. Et arguitur quod non sit carentia originalis iustitiæ, quia illud non est aliquod peccatum quod inest nobis à deo, quia Deus non est author peccati, sed vltor, sed carentia originalis iustitiæ inest nobis à deo, ergo &c. Minor probatur quia sicut Deus per suam influentiam est causa gratiæ, & per cessationem suæ influentiæ est causa carentiæ gratiæ, ita videtur esse circa iustitiæ originalem & eius carentiam, quum iustitiæ originalis fuerit donum supernaturale sicut gratia.

2. **IN CONTRARIVM** arguitur: quia omne peccatum in eo quod est malū formaliter consistit in carentia alicuius perfectionis debite inesse, sed illa perfectio respectu peccati originalis non potest esse actus, nec in actu quia tunc originale esset actuale, ergo est habitus, non naturalis, quia naturalia post peccatum remanserunt integra in hominibus sicut in demonibus, ergo fuit supernaturalis, sed illa non videtur fuisse nisi iustitiæ originalis, ergo eius carentia est peccatum originale.

3. **RESPONSIO.** Circa quæstionem istam procedatur sic, quia primò ponitur duo modi dicendi seu duæ opiniones circa materiam istam. Et secundo inuestigabitur in quo conueniant vel differant, concludendo cum hoc, quid sit tenendum.

4. Primus modus est quem Magister sententiarum recitat in littera, dicens sic: diligenter inuestigandū est quid sit, de hoc enim sancti doctores obscure loquuti sunt, atq; scholastici doctores variè senserunt: quidā enim putāt originale peccatum esse reatum pœnæ pro peccato primi hoīs. i. debitum vel obnoxietatē qua obnoxii vel addicti sumus pœnæ temporali & æternæ pro primi hominis actuali peccato: quia pro illo (vt aiunt) debetur pœna æterna omnibus, nisi per gratiam liberentur. Hæc sunt verba magistri Sent. ex quibus apparet qd ipse non reputat hanc opinionem hæreticam Pelagianā, vel ei propinquam, sicut quidam inconsideratè dixerunt: imò recitata hæresi Pelagii, qui dicit qd ex peccato primi parentis nihil transit in posteros propagatione, sed solum imitatione, & reprobata illa subiungit hanc opinionem connumerās eam inter opiniones sanctorū doctorum & scholarū, vt clarè patet ex verbis eius statim positis.

5. Hæc autem opinio coloratur à quibusdam sic, nihil quod sit in paruulo per originem est ei culpa, nisi quod fuit Adæ culpa, sed nullus defectus existens per originem in paruulo fuit vel potuit dici culpa Adæ, nisi reatus pœnæ, vel pœna cū reatu: ergo hoc est peccatum originale in paruulo, vtrāq; præmissarū probatur. Et primo maior sic: Omnis defectus qui habet rationē peccati vel culpæ magis est peccatum illi cui est magis voluntarium: quia de ratione peccati vel culpæ est voluntariū: sine quo non est culpa vel peccatū, sed secundū oēs doctores sanctos & alios oīs defectus existens in paruulo ab origine habet magis rationē voluntarij respectu Adæ, vel ipsi Adæ q̄ paruulo, imò non habet rationē voluntarij in paruulo, nisi ratione Adæ, ergo omnis defectus existens per originem in paruulo habet magis rationē culpæ respectu Adæ q̄ respectu paruuli, vel ipsi Adæ q̄ paruulo: & hæc fuit maior. Minor probatur, quia nihil fuit vel potuit dici culpa Adæ, nisi quo peccauit, vel pœna, vel reatus: hæc enim oia quandoq; dicuntur peccata: actus autē secundum se non transit, nec trāsire potuit in posteros: transit autē quoad reatum & pœnam, quia ex eius peccato non solum ipse sed oēs peccati incurunt pœnam & reatum pœnæ, ergo pœna cum reatu, vel reatus pœnæ existens in posteris potuit dici ali quo modo culpa Adæ, & nihil aliud existens in paruulis, vt istis videtur, & hæc fuit minor, sequitur ergo conclu-

sio, scilicet quod illud idem, videlicet reatus pœnæ, sit peccatum originale in paruulis.

6. Secundo probant idem sic, Apost. tractans hæc materiam Rom. 5. comparat demeritum Adæ merito Christi, dicens, quod sicut per vnum inobedientiā, scilicet Adæ, peccatores constituti sunt multi, ita per vnum obedientiā scilicet Christi, iusti constituentur multi: sed ex merito obedientiæ Christi quo efficiuntur iusti non fit in nobis nisi donum gratiæ aliquoties debite propter eius meritum, ergo similiter ex peccato Adæ non fit in nobis nisi carentia alicuius doni prius habiti ab ipso, & debiti habere à nobis, & sic propter eius demeritū efficiuntur peccatores, quia rei vel obnoxii sumus huius carentiæ, propter quod talis reatus videtur secundum istos esse illud peccatū originale quod ex actuali peccato Adæ contraximus. Et confirmatur consequentia, quia vt in eodē cap. subditur, maius fuit donū Christi, q̄ delictū Adæ. Et ideo plus potuit meritum Christi in nobis, quoad iustificatiōem quam peccatum Adæ quoad condemnationem.

7. Item declarāt idem tertio sic, In eodem capitulo circa principii dicit Apost. sicut per vnum hominem peccatum intrauit in mundū. Et subdit qualiter, dicens: in quo omnes peccauerunt, & vt exponit Magister Sent. in littera, siue intelligitur in quo homine, siue in quo peccato factum est: in Adam enim omnes peccauerunt vt in originali principio non solum eius exemplo, vt dicunt Pelagiani, Omnes enim ille vnus homo erat. Ita etiā in illo vno peccato quod intrauit in mundum recte omnes dicuntur peccasse: quia sicut ab vno homine, sic in vno & eodē peccato immunes esse non possunt, nisi ab eius reatu per Christi baptismū absoluantur. Hæc sunt verba eius, ex quibus patet qd omnes peccauerunt in Adam, & peccato suo, quia eius reatum incurunt, ratione cuius carent originali iustitiā, & carebunt visione diuina secundum cōmunem legem, nisi ab hoc reatu per baptismum absoluantur, vt Magister subiungit: in quo videtur innuere quod aliter non peccauerunt oēs in Adam, nec in peccato eius, nisi qui incurrerunt propter illud peccatū reatum pœnæ temporalis & æternæ prædictæ.

8. Contra prædictam opinionem arguit Mag. & soluit. Arguitur, si peccatum originale est reatus, ergo non est culpa nec pœna, quia reatus neutrum prædictorū est: illud autem videtur inconueniens, quare &c. Et respondet, dicens, qd quidam eorum qui prædictā opinionem tenent admittunt quod peccatum originale non fit proprie culpa, nec pœna, nisi eo modo quo reatus vocatur culpa, & certum est qd scriptura & communis modus loquendi satis habet, qd reatus vocetur culpa. Nos enim consueuimus dicere aliquid manere in peccato, quando est reus pœnæ æternæ debite pro peccato, licet non maneat in actu peccandi, nec in voluntate peccandi.

9. Secundus modus est qd peccatū originale est carentia iustitiæ originalis debite haberi, quod declaratur sic, voluntarius defectus seu carētia alicuius perfectionis necessaria ad salutē est peccatū, sed in paruulo carentia iustitiæ originalis debite haberi, est talis defectus seu carētia, ergo est peccatū. Maior de se patet ex ratione culpæ seu peccati, quæ est esse voluntarium malū. Minor declaratur, quia secundum ordinē primitiū à deo institutum iustitiæ originalis fuit homini necessaria ad salutē consequendā. Et hæc collata fuit Adæ pro se & pro tota posteritate quæ peccado amisit voluntariē pro se & pro tota posteritate. Et ideo carentia eius cū debito habendi eam est defectus alicuius perfectionis necessariae ad salutem secundum ordinem primitiū institutū: est etiā defectus voluntarius totius naturæ ex voluntate Adæ, in quo dum peccauit fuit tota natura sicut in principio originali, quare &c.

10. Nunc restat videre quomodo isti duo modi conueniant vel differant, & videtur qd non differant in re: quia peccatum originale non potest consistere in sola carentia originalis iustitiæ, quia talis carētia fuisse in homine cōstitutio in puris naturalibus, in quo non fuisset aliquod peccatū vel aliqua culpa, quia talis perfectio non fuisset debita haberi ab eo: omne autē malum est priuatio alicuius boni debiti haberi. Itē nec potest consistere in tali carētia

cum

cū debito habendi, nisi sit aliquo modo voluntaria: quia nullum est peccatū nisi voluntariū: unde si aliquid debitū haberi perderetur per violentiā simpliciter, ita q̄ amissio nullo modo esset voluntaria, nec antecedenter, nec alio quocunq; modo nullum esset peccatū. Requiritur ergo, q̄ si illa carentia sit peccatū, q̄ sit voluntaria, sed nō nisi a voluntate Adā, quæ, vt dictum est, potest interpretari dicitur voluntas nostra. Non fuit autē aliter voluntaria voluntate Adā, nisi quia voluntas Adā vel actus volendi ipsius meruit q̄ talis perfectio, videlicet iustitia originalis, ipsi & posteris auferretur: unde ex peccato voluntario Adā dignum seu debitū fuit q̄ tam ipse q̄ posteris carerentur iustitia originali. Et indignū fuit q̄ eam amplius haberent, & in ista dignitate seu debito carenti tali dono vel indignitate habendi tale donum consistit formaliter ratio peccati originalis, quæ in nullo aliorū sine hoc est aliquid peccatum, quod etiā expresse dicunt aliqui illorū qui ponunt secundum modum, dicentes q̄ peccatum originale est carentia iustitiæ originalis debite haberi cū indignitate habendi eam, vel cum dignitate, vel debito carenti ea.

11 Ex quo potest sic argui, esse dignum pœna est esse reum pœnæ, & dignitas pœnæ est reatus pœnæ proveniens ex aliqua culpa, sed esse dignum carere iustitia originali debita esse est dignū pœna, quia carentia iustitiæ originalis debita est quædam pœna damni, ergo esse dignum carere iustitia originali est esse reum talis pœnæ, quæ est carentia iustitiæ originalis debita, & talis dignitas est reatus, qui ergo ponit quod peccatum originale consistit in hoc quod est esse dignum carere iustitia originali debita, sicut illi de secundo modo realiter ponunt, quod consistit in hoc quod est esse reum tali carentia, quia talis dignitas est reatus, & econverso. Et hoc est quod dicunt tenentes primum modum, & sic inter primum modum & secundum non videtur esse differentia in re, sed solummodo in verbis, de quibus non debet esse controversia quando consistit de rebus.

12 Nunc ergo restat ponere quid tenendum sit in hac materia, & est indubitanter tenendum quod in paruulis est peccatum originale, cum hoc dicat sacra scriptura quæ est a deo inspirata, sed quid sit & necesse est autem q̄ sit vnum trium quæ incurrimus propter demeritum peccati primorū parentum. Primum est carentia iustitiæ originalis quæ debemus habere & habuissimus ex dono factio primis parentibus pro se & pro posteris, si nō peccassent: & quia peccauerunt, indigni sumus eam habere, & digni ea carere tanquā rei talis pœnæ seu carentiæ ratione prædictæ culpæ. Secundo est in nobis rebellio virtutum sensitiuarum ad rationē. Et tertio est in corpore passibilitas & mortalitas.

13 Quod autē trium istorum sit, seu voetur peccatum originale, non inuenio q̄ aliquis dixerit ipsum esse inortalitatem seu passibilitatē, quia ista magis se tenet ex parte corporis: peccatum autem magis ex parte animæ. Magister autem Sent. dicit ipsum esse habituales concupiscentias, seu concupisibilitatem vel fomitem, aut legem carnis & membrorum, languorē naturæ & tyrānum, quæ omnia accipit pro vno & eodem, scilicet pro rebellionē virtutum sensitiuarū ad rationem, quāuis ex diuersis rationibus. Et hæc sententia Magistri tangit illud quod est materiale in peccato originali, & nō illud quod est formale, vt alij doctores dicunt communiter.

14 Communior autem opinio est q̄ peccatum originale est carentia iustitiæ originalis cum debito habendi eam, & dignitate carenti ea: quæ dignitatem alij nominant reatum, concordantes in re significata, sed differentes in nominatione: teneamus ergo rem quæ ab omnibus tenetur communiter, & verbosi, contentiosi, calumniosi, & malitiosi homines disputant de nominibus.

15 Ad argumentum in oppositum dicendum quod carentia originalis iustitiæ est in nobis a Deo tanq̄ a subtrahente iuste a nobis donum suum propter demeritum primorum parentū, sed in hac carentia præcise non consistit formaliter originale peccatū, sed in esse dignū vel reum talis carentiæ: hæc autem dignitas vel reatus nō est in nobis a Deo, sed ex peccato primorum parentum.

16 Argumentum pro altera parte satis concludit quod peccatum originale satis includit carentiam originalis iustitiæ: sed non probat quin plus includat: includit enim debitum habendi, & dignitatem carenti, quam dignitatem alij vocant reatum.

183
fuit: sed non probat quin plus includat: includit enim debitum habendi, & dignitatem carenti, quam dignitatem alij vocant reatum.

QVÆSTIO QVARTA.

Verum alimentum conuertatur in veritatem naturæ humanæ.
Thom. 1. q. 119. ar. 1.

Post hæc queritur, vtrum alimentum conuertatur in veritatem humanæ naturæ. Et videtur quod non: quia quod transit in veritatem alicuius naturæ, transit in eius speciem: sed alimentum nō transit in carnem humanam secundum speciem, sed in carnem secundum materiam, vt patet ex primo de generatione, ergo & c.

2 Item si alimentum transit in veritatem humanæ naturæ, quicquid in homine deperditur restaurari posset: sed mors naturalis non accidit nisi propter deperditionē alicuius quod non restauratur, ergo per sumptionem alimenti homo posset mortalitatem naturalem euitare, quod est falsum.

3 **I**N Contrarium arguitur, quia quod est in natura si potentia vt sit tale, per agens naturale efficitur actu tale, sed alimentū est potentia caro, vt dicitur. 2. de anima, ergo efficitur actu caro per aliquod agens naturale, illud autē est virtus nutritiua in homine, per se habet ad nutrimentum, vt agens ad proprium passivum, ergo & c.

4 **R**ESPONSIO. Quicunq; ponunt alimentū nō conuerti in veritatem humanæ naturæ, sed ipsum esse quoddam fomentum prohibens consumptionem humiditatis radicalis ad modum quo plumbum posita in fornace prohibet consumptionem argenti vel auri, vt Magister videtur sentire in litera. aut quicunq; dicunt alimentum aliter conuerti in veritatem humanæ naturæ, sed non æque pure, vt illud quod præexistit, sicut posuit Alexan. quæ opinioniones in scriptis communibus sunt satis lucidæ, mouentur ex vno motiuo, quia videtur eis q̄ si per conuersionē alimenti in naturam nutritiæ restauratur deperditum, cum continuē fiat deperditio, tandem posset contingere quod homo tandem viueret, quod nihil de materia quæ fuit in eo in principio vitæ suæ maneret in fine: quia quicquid esset a principio, foret per cōtinuam consumptionem successiue deperditum, & maneret solum illud q̄ ad restorationem deperditū esset ex alimento conuersum. Ad hoc autē sequitur q̄ nō esset idem homo numero in fine & in principio, cum ad identitatem numeralem requiratur identitas materiæ & forme. Hoc autē est manifestum inconveniens: ideo ponunt q̄ aliquid vni & idem numero quod pertinet ad veritatem humanæ naturæ, semper permanet in homine, cuius vnitatem permanet idem homo.

5 Istud autē non oportet timere: si enim fieret deperditio secundum determinatam partem solum, puta secundam manum vel pedem, & in illam vel ad restorationem eius determinatē conuertetetur alimentum, & postmodū fieret alterius partis signatē deperditio, & eius per alimentum restauratio, & sic ita semper, vt distingueretur situ & loco illud quod ex alimento conuertitur, ab eo cui additur: forte verū esset illud q̄ dicitur. s. q̄ nō esset simpliciter idē animal in principio & in fine, quia materia alimenti nō acciperet formā præexistentē in materia nutriti, sed esset eius forma distincta, sicut ponitur materia alimenti adueniens, distincta a materia nutriti præexistente. unde post aduentū alimenti, & receptionem formæ in ea seorsum a materia nutriti, animal esset aliud secundum partē q̄ prius, & post consumptionem secundæ partis, & eius per alimentum restorationem, esset aliud secundum duas partes per eandem rationem. Et finaliter esset aliud secundum omnes partes, & ita totaliter esset aliud: non sic autem est, imō alimentū sic conuertitur, vt nō sit seorsum signare illud quod conuersum est ex alimento, & illud quod præexistebat in nutrito: sed efficitur idem simpliciter in toto & in parte, ac per hoc manet animal idē simpliciter in toto & in parte.

6 Et potest ex hoc formari talis ratio. Illud nō variat indiuiduū in toto vel in parte, q̄ manet in indiuiduo idē